

HEDABIDE TXIKIEN DIBERTSIFIKAZIOA

Idurre Garcia Urberuaga

euskarazko **kazetaritzaren** I.kongresua

1.- SARRERA

1993ko apirilak 23. Eraz-eko 0 zenbakia ateratzen da kalera. Hasieran, batez beste, 20 orrialde eta 2 koloretan egindako aldizkari itxurako astekari bat ikusteko aukera daukate Durangaldeko biztanle denek. 3.000 harpidedun 11 herritan sakabanaturik. Pixkanaka-pixkanaka ahaleginak handiagotzen doaz, laguntzak ere igotzen eta diru sarrerak handitzen. Horrek aldizkariaren edukia hobetu egiten du, 28 orrialde izateraino; eta hasierako eta erdialdeko orriak kolorezkoak izatera ere iristen da.

Guztira 345 zenbaki, 11 urteko lana eta Durangaldeak izan ez duen euskarazko komunikabide idatzi baten lana merkatuan. Harrigarria, ez?

Ibilbide horretan guztian hainbat lagun ibili izan da lanean: kazetari, publizista, administrari, kolaboratzaile, eta ikusten ez diren baina atzean dauden hainbat eta hainbat pertsona. Guzti horien helburua: euskarazko komunikabide idatzi bat astero ateratzea.

Denok dakigu gure gizartean gaztelerazko hainbat komunikabide martxan ditugula, bai idatzizkoak, bai ikus entzunezkoak. Baina euskarazkoei dagokienean, komunikabide mundua txikia izan da eta horri aurre egiteko, bai eta euskararen presentzia areagotzeko, Eraz bezelako aldizkariak ateratzea ezinbesteko laguntza izan zitekeela pentsatu zuten Durangaldeko Euskara Elkarteek. Izan ere beraiek bultzatuta eta lagunduta sortu zen eta arrakasta nabarmena izan zuen, denbora luzez ikusi izan baitugu lana.

Iragandako 11 urte horien balorazioa egin eta gero, aldizkariak haize berri bat behar zuela ikusi zen: albisteen trataera desberdin bat egin nahi zen, egitura aldatu, papera aldatu eta diseinu eta maketa berri bat jarri. Itxuraldaketa, hain zuzen. Horretan, *Anboto* sortu zen.

2.- ANBOTO: DURANGALDEKO ALBISTEAK ASTERO IRAGARRIKO ZITUEN EUSKARAZKO ASTEKARIA.

2001ko azaroak 9. Lehen alea kaleratu genuen. Eragin horretan ere hainbat langile, kolaboratzaile, laguntzaile eta ikusten ez diren beste pertsona denak.

Dagoeneko 2004ko azaroa da. Laugarren urtea merkatuan; *Anboto* astekariko hirugarren urtea.

Tokiko komunikabide munduan dabilen jendeak ondo daki nolako ahaleginak egin behar diren 24 orrialdeko astekari, hamaboskari edo hilabetekaria ateratzeko (beno, beste batzuek orrialde kopuru handiagoa, noski). Ni, *Anbotoren* esperientzia zein den azaltzera natorkizue, hori baita ongien ezagutzen dudana.

Tokiko komunikabideek bizirauteko, bide desberdinak erabiltzen dituzte eta hoietako batzuk, dirulaguntzak eta publizitatetik ateratzen den dirua dira. Guztiok dakigu gurea bezalako komunikabide batek erakunde desberdinen dirulaguntza ezinbestekoa duela. Zergatik diot hau? Beno, hasteko, gastelerazko komunikabide denek erakundeetatik dirulaguntzak jasotzen dituzte, txikiak edo handiak, baina ezinbestekoak direnak. Hor daude Eusko Jaurlaritza eta Foru Aldundiak behar diren laguntzak emateko. Ongi deritzot. Komunikabideak normalean ez dira oso buruaskiak izaten eta laguntzarik gabe ez lirateke existituko. Imajinatzen duzue komunikabiderik gabeko gizarte bat? Prentsa, telebista edo irratirik gabekoa? Erakundeek ere horixe bera pentsatzen dutela uste dut eta horren ondorioz beraiek ere atzean egon behar direla ezinbestekoa ikusten dute.

Baina zer gertatzen da euskarazko komunikabide bat eskuartean daukagunean?

Guztiok ezagutzen dugu euskarak historian zehar jasan izan duen ezintasuna. Hau da: hainbat urtetan gure hizkuntza hitzegiterik ez zegoen. Eskolan debekatuta zegoen, kalean ere bai, eta, zer

esanik ez, komunikabideetan. Kolpe gogor hori gizartean oso barneratuta geratu zen. Euskara baserrietan baino ez zen hitz egiten eta jendeak hizkuntza gutxitu gisa ikusten zuen. Egoera hori orain dela oso gutxi gertatu zen eta egia esan, gizartearen euskarari buruzko iritzia aldatzea astiro doan lana da; baina tira, badoa, guztiok egiten dugun lanari esker, alegia: erakunde, eskola, komunikabide eta gizarteari eskerrak.

Baina zer gertatzen da euskarazko komunikabide bat ikusten dugunean? Lehenik eta behin esan gure inguruan erdal jende gehiago dagoela euskalduna baino, eta hori eragozpen bat da. Bigarrenik: orain arte euskara baserrietako albisteak emateko erabili izan da, eta garrantzi gutxiko albisteak emateko. Albiste ekonomiko, edo eta mundu mailakoak emateko orduan, guztiek gaztelera erabili izan dute. Hori aldatzea kontzientzi aldaketan datza, eta komunikabide bakoitzak egunero egiten duen lanari ere badagokio. Gu tarte horretan kokatzen gara: jendea euskaraz informatu nahi dugu, euskara bere egin dezan eta irakur - entzuten duen mementoan, arrotza senti ez dezan. Atzean dagoen iritzi eta egoera politiko soziala kontuan izanik, ez al da hori erronka izugarria? Argi dago, eta *Anbotok* esan ahal dizue, baietz.

Eguneroko kanpoko mundu horretan ahalegin izugarriak egin behar izaten ditugu astero-astero kalean 8.000 harpidedunengana heltzeko: kazetari, banatzaile, kolaboratzaile, publizista eta gainontzekook. Gainera, gure jendearengana heltzeko ahalegin horretan, euskara bultzatzeko ahalegin horretan, eta komunikabideen esparrua ahalik eta zabalena egiteko ahalegin horretan, *Anboto Irratia* sortu genuen, eta baita internet bidezko *Anboto* ere. Horrela, ez dago zertan asteroko albisteen zain egon: egunero entzun ahal direlako, edota irakurri ordenagailuaren aurrean. Batzuek zera galdetuko duzue: hori horrela izanik, zergatik ez da astekaria desagertzen? Eta orain nire galdera: *Radio Nacional* entzuten baldin badugu, *El País* egunkariak desagertu egin behar du? Ez ba.

Komunikabide desberdinak dira, jende desberdin edo berdinerara heltzen direnak, baina bata eta bestea guztiz osagarriak. Telebista ere desagerrarazi egingo dugu irratiak airean daudelako? Hori astakeria litzateke! Komunikabideak informazioa emateko jarioak izan dira eta funtzio hori betetzen dute. Beste kontu bat da nolako koloreak erabiltzen diren gaiak jorratzerako orduan. Baina hori beste eztabaida bat izango litzateke.

Hortaz, gaztelerazkoek dituzten laguntzak ikusirik, eta euskarak dituen mugak ezagutuz, euskal komunikabideek laguntzak jaso beharko lituzkete, baina besteenak baino handiagoak, eragozpenak ere handiagoak dituztelako. Ezta?

Anbotoren izenean biltzen diren produktuak hiru dira une honetan: astekaria, irratia eta web orria. Produktu lehiakor eta duinak ateratzen ahalegintzen gara, eta guzti horiek mantendu ahal izateko, hainbat gauza egin behar izaten ditugu: publizitatea lan erremintarik aipagarriena litzateke. Astekarian eta irratian bezero desberdinek bere izen komertziala jar dezaten ahalegintzen gara, baina horrez gain, gehigarri bereziak egin behar izaten dira: jaiak direla eta, nazioarteko egun bereziak, urteko data aipagarriengatik, azokak, eta abar. Horrez gain, lan bereziak ere egin behar izaten ditugu: liburuxkatxoak, aparteko kazetari lanak, gida bereziak... Hau da: gure baliabideek uzten diguten guztia. *Anboto* astekaria, edo irratia, edo web orria soilik ateratzearekin ezin daiteke bizi. Hala ere, publizitatearen diru iturria ez da nahikoa. Laguntzak ezinbestekoak dira. Bai erakundeena, bai gizarte osoarena. Gizartea kontzientziatu behar dugu euskara erabiltzen, entzuten, irakurtzen, esaten, bizitzen. Bestela, zertarako hartzen dugu lan hau guztia?

Egin dezagun ahalegina!

Anbotok, tokiko komunikabideek edo gainontzeko komunikabideek, beraien ahalegina egingo dute, baina guzti hori ez da ezer erakunde, gizarte eta idatzi honen irakurlearen laguntzarik

gabe. **Irakurle: gu eragileak gara, baina zu etorkizuna, euskara hain zuzen!**

